

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 30.10.1997
KOM(97) 549 slutlig

97/0290 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om inrättandet av ett gemenskapsinitiativ till förmån för evenemanget

“Europeisk kulturhuvudstad”

(framlagt av Kommissionen)

MOTIVERING

Detta förslag gäller ett initiativ på gemenskapsnivå för att stödja ett stort årligt evenemang, "Europeisk kulturhuvudstad". Evenemangets syfte är att framhäva den kulturella rikedomen och mångfalden i Europas städer och samtidigt påvisa deras gemensamma kulturarv och vitaliteten i det konstnärliga skapandet.

Evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad", som skall "bidra till de europeiska folkens närmande", tillkom på initiativ av Melina Mercouri genom beslut av ministerrådet den 13 juni 1985³. Sedan dess har det ständigt skördat nya framgångar bland den europeiska befolkningen och dess kulturella och samhällsekonomiska betydelse har vuxit genom det allt större antal besökare det attraherat⁴. Kulturhuvudstäderna har gett upphov till många kulturhändelser på alla konstnärliga områden.

Sedan evenemanget tillkom har följande städer utsetts till "Europeisk kulturhuvudstad":

1985:	Aten	1990:	Glasgow	1995:	Luxemburg
1986:	Florens	1991:	Dublin	1996:	Köpenhamn
1987:	Amsterdam	1992:	Madrid	1997:	Thessaloniki
1988:	Berlin	1993:	Antwerpen	1998:	Stockholm
1989:	Paris	1994:	Lissabon	1999:	Weimar

Antalet kandidater för år 2000 var betydande. Med hänsyn till detta och till den speciella symboliken hos detta år som markerar övergången till det tredje årtusendet, utsågs följande städer att tillsammans vara europeiska kulturhuvudstäder: Avignon, Bergen, Bologna, Bryssel, Helsingfors, Kraków, Prag, Reykjavik och Santiago de Compostela.

Dessutom skapade gemenskapens kulturministrar genom sina slutsatser av den 18 maj 1990⁵ "Europeiska kulturmånaden" som ett svar på de önskemål om att bli kulturhuvudstad som ett växande antal städer inom och utom gemenskapen gett uttryck för. Detta evenemang har samma syfte som kulturhuvudstadsevenemanget, men vänder främst sig främst till länderna i Central- och Östeuropa.

De städer som hittills utsetts att arrangera "Europeiska kulturmånader" är Kraków 1992, Graz 1993, Budapest 1994, Nicosia 1995, Sankt Petersburg 1996, Ljubljana 1997, Valletta och Linz 1998 samt Plovdiv 1999.

³ EGT nr C 153, 22.6.1985, s. 2 [ej översatt till svenska].

⁴ Se John Myerscoughs studie "Les Villes européennes de la Culture et le mois culturel européen" 1994.

⁵ EGT nr C 162, 3.7.1990, s. 1.

1991 bildades ett nätverk av europeiska kulturhuvudstäder som skall ge möjlighet för dem som organiserar evenemanget att utbyta erfarenheter. Detta nätverk, som erhåller stöd från gemenskapen, gjorde 1994 på kommissionens begäran en undersökning⁶ om vilken betydelse evenemanget har haft sedan det skapades.

Hittills har evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad" varit ett mellanstatligt initiativ och valet av stad har varit ett politiskt beslut som fattats av medlemsstaternas representanter. Kommissionen har varje år gett ett ekonomiskt bidrag till kulturhuvudstaden och den som utsetts att organisera "Europeiska kulturmånaden". Eftersom gemenskapen genom Fördraget om Europeiska unionen tilldelats befogenheter på det kulturella området, är det nödvändigt att i framtiden infoga detta evenemang i gemenskapsrättens ram. Det var i denna anda som Europaparlamentet, under de diskussioner som föregick dess yttrande av den 7 april 1995⁷ om Kalejdoskop-programmet, bad kommissionen att med stöd av artikel 128 i fördraget lägga fram ett särskilt program för evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad" för åren efter 2000.

Mot denna bakgrund föreslår kommissionen

- att man varje år utser en stad som, eventuellt i samarbete med andra europeiska städer, skall förverkliga ett kulturellt projekt med ett tema som är av europeiskt intresse i enlighet med riktlinjerna i detta beslut och de principer för gemenskapens insatser på det kulturella området som anges i artikel 128,
- att evenemanget "Europeisk kulturmånad" upphör,
- att en gemenskapsinsats, "Europeisk kulturhuvudstad", som omfattar åren 2000-2005, integreras, även med avseende på finansieringen, med det kulturprogram som kommissionen kommer att lägga fram förslag om före maj 1998,
- att Europaparlamentet och rådet antar dessa förslag enligt det förfarande som anges i artikel 128 i EG-fördraget
- att rådet som ett undantagsfall utser den europeiska kulturhuvudstaden för år 2001, för att skapa en mjuk övergång till det nya systemet och för att evenemanget skall kunna förberedas och sättas i verket och eftersom de europeiska kulturhuvudstäderna för år 2000 redan utsetts.

⁶ Se not 2 ovan.

⁷ Se rapport av Corrado Augias, EP 211/116 slutlig av den 27 mars 1995; kommissionens ändrade förslag KOM(95) 373 slutlig, 28.7.1995; beslut 719/96, 29.3.1996 (elfte stycket i ingressen, beaktandemeningen oräknad) om upprättandet av program för stöd till konstnärliga och kulturella aktiviteter på Europainivå (Kalejdoskop).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om inrättandet av ett gemenskapsinitiativ till förmån för evenemanget

“Europeisk kulturhuvudstad”

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 128 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande

i enlighet med det förfarande som anges i artikel 189b i fördraget, och

med beaktande av följande:

1/ Europa har under hela sin historia varit, och fortsätter att vara, ett centrum för en kulturell utveckling av enastående rikedom som tar sig många olika former. Städerna och stadskulturen har spelat en mycket viktig roll för den europeiska kulturens uppkomst och för den glans som omger den.

2/ Europeiska gemenskapen har genom EG-fördraget (artikel 128) förlänats befogenheter på det kulturella området. Alla stimulansåtgärder på kulturområdet som vidtas av gemenskapen i enlighet med de gemenskapens mål och medel som anvisas i fördraget skall därför vila på denna nya rättsliga grund.

3/ Den 13 juni 1985 antog gemenskapens kulturministrar, församlade i rådet, en resolution om att varje år utse en europeisk kulturhuvudstad. Det huvudsakliga syftet var att “göra den europeiska allmänheten uppmärksam på olika kulturella aspekter hos staden, området och landet ifråga”. Evenemanget erhöll ekonomiskt stöd från Europeiska gemenskapen.

4/ Parlamentet har - under de diskussioner som föregick dess yttrande av den 7 april 1995 om Kalejdoskop-programmet⁸ - begärt att kommissionen, på grundval av artikel 128 i

⁸ Se rapport av Corrado Augias, EP 211/116 slutlig av den 27 mars 1995; kommissionens ändrade förslag KOM(95) 373 slutlig, 28.7.1995; beslut 719/96, 29.3.1996 (elfte stycket i ingressen, beaktandemeningen oräknad) om upprättandet av program för stöd till konstnärliga och kulturella aktiviteter på Europainivå (Kalejdoskop).

EG-fördraget, skall lägga fram ett särskilt program för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren efter 2000.

5/ Ett gemenskapsinitiativ till förmån för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad måste uppfylla de mål och använda sig av de medel som anges i fördraget, särskilt villkoren i artikel 128 i detta.

6/ För att följa de principer för gemenskapens insatser som anges i artikel 128 bör man varje år utse en stad som, eventuellt i samarbete med andra europeiska städer, skall förverkliga ett kulturellt projekt med ett tema som är av europeiskt intresse.

7/ Man bör samtidigt upphöra med evenemanget Europeisk kulturmånad.

8/ Hittills har gemenskapens bidrag till evenemangen Europeisk kulturhuvudstad och Europeisk kulturmånad skett inom ramen för Kalejdoskop-programmet, ett program som skall avslutas 1998⁹.

9/ Den 30 juni 1997 fattade rådet ett beslut, där man med stöd av artikel 152 i EG-fördraget bad kommissionen att förbereda ett förslag till att skapa ett enda gemenskapsprogram för kultur. Detta förslag skall läggas fram före maj 1998. Evenemanget Europeisk kulturhuvudstad skall integreras i detta program, även vad finansieringen beträffar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

Gemenskapen skall genomföra ett gemenskapsinitiativ kallat "Europeisk kulturhuvudstad". Syftet är att framhäva rikedom, mångfalden och de gemensamma dragen hos den europeiska kulturen och att bidra till att unionsmedborgarna förbättrar kunskaperna om varandra.

Artikel 2

Från och med år 2002 skall valet av Europeisk kulturhuvudstad gå till på följande sätt:

⁹ Se Europaparlamentets och rådets beslut nr 719/96, 29.3.1006 om upprättande av Kalejdoskop-programmet (insats 4).

- Tre år innan evenemanget äger rum skall berörda medlemsstater för Europeiska kommissionen lägga fram kandidaturen för den eller de städer som kandiderar för året ifråga, på sätt som närmare beskrivs i artikel 3.

- Kommissionen tillsätter en jury som skall yttra sig över kandidaturerna mot bakgrund av föreliggande insats syfte och kännetecken. Juryn skall bestå av sju framstående oberoende personer, varav två skall utses av Europaparlamentet, två av rådet, två av kommissionen och en av Regionkommittén. Juryn skall lämna sitt yttrande till kommissionen.

- Rådet utser med kvalificerad majoritet Europeisk kulturhuvudstad för året ifråga, på förslag av kommissionen och efter samråd med Europaparlamentet.

Artikel 3

Kandidaturen skall omfatta ett kulturellt projekt med ett tema som är av europeiskt intresse och huvudsakligen grundat på kulturellt samarbete, i enlighet med de syften och insatser som anges i artikel 128 i EG-fördraget. Projektet kan förverkligas i samarbete med andra europeiska städer.

Av kandidaturen skall framgå hur den kandiderande staden inom det tema som valts avser att bl.a.

- framhäva gemensamma europeiska kulturströmningar som staden gett upphov till eller gett ett betydande bidrag till,

- främja kulturevenemang där aktiva på kultområdet från andra städer i unionens medlemsstater deltar och som leder till att varaktigt kulturellt samarbete upprättas,

- ta emot medborgare från unionen och sprida de planerade aktiviteterna via multimedier och genom att satsa på mångspråkighet,

- främja en dialog mellan europeisk kultur och andra kulturer i världen.

Artikel 4

Detta initiativ är öppet för deltagande av länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, de associerade länderna i Central- och Östeuropa, Cypern, samt europeiska stater med vilka gemenskapen har slutit samarbetsavtal som inbegriper kulturklausuler.

Artikel 5

Kommissionen skall vara ansvarig för att initiativet genomförs. Kommissionen skall varje år utarbeta en rapport, där resultaten från föregående år utvärderas. Denna rapport skall överlämnas till parlamentet, rådet och Regionkommittén.

Artikel 6

Detta initiativ skall offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, C-serien, med närmare uppgifter om förfarandet för att kandidera och om tidsfrister för att lämna in kandidaturen.

Artikel 7

Detta beslut träder i kraft den.....

Gemenskapsinitiativet "Europeisk kulturhuvudstad"

Villkor för deltagande

För att bidra till spridningen av kultur, till att förbättra unionsmedborgarnas kunskaper om varandra samt till att uppmuntra samarbete och utbyte mellan europeiska kulturskapare och andra kulturellt verksamma, avser gemenskapen att inrätta initiativet "Europeisk kulturhuvudstad". I detta syfte genomför gemenskapen initiativet på följande villkor:

1. Inom ramen för initiativet utnämns varje år en stad till "Europeisk kulturhuvudstad", i enlighet med målen som anges i artikel 1.

Denna utnämning ges till en kandiderande stad vars ansökan omfattar ett kulturellt projekt med ett tema som är av europeiskt intresse, eventuellt genomfört i samarbete med andra städer och huvudsakligen grundat på kulturellt samarbete, i enlighet med de syften och insatser som anges i artikel 128 i EG-fördraget.

Detta kulturprojekt av europeiskt intresse skall innefatta särskilda moment med följande inriktning:

- Verksamhet som framhäver gemensamma kulturströmningar för vilkas tillkomst staden har spelat en särskild roll.
- Kulturella evenemang, uppträdanden och utställningar (musik, dans, teater, bildkonst, film osv.) som framhäver stadens eget kulturliv och där aktiva på kulturområdet från andra städer i unionens medlemsstater deltar med syfte att upprätta ett varaktigt kulturellt samarbete.
- Verksamhet som gör unionsmedborgarna uppmärksamma på personer och händelser som har haft historisk eller kulturell betydelse för staden.
- Verksamhet som ökar medvetenheten om och tillgängligheten till stadens kulturarv i form av byggnader och föremål och till stadens egna kulturella skapande.
- Verksamhet som framhäver ett kulturarv som kanske är mindre väl känt men som har sådana kvaliteter att det borde bli bättre känt bland de europeiska medborgarna.
- Särskilda kulturprojekt som syftar till att öka ungdomars tillgång till kultur.

- Särskilda kulturprojekt som syftar till att stärka den sociala sammanhållningen.
- Verksamhet som är särskilt inriktad på att ge spridning åt det planerade programmet via multimedier och audiovisuella medier och genom att satsa på mångspråkighet.
- Genomförande av kulturfrämjande och kulturadministrativa initiativ.
- Bidrag till ekonomisk utveckling, särskilt sysselsättning och turism.
- Utveckling av en kulturturism av hög kvalitet och av nyskapande karaktär (alternativ turism, annorlunda sätt att styra turistströmmarna, nya former av samarbete mellan de berörda aktörerna); i detta sammanhang bör man särskilt se till att å ena sidan kulturarvet förvaltas på ett långsiktigt vis och å andra sidan att besökarnas förväntningar infrias vad gäller bemötande, omhändertagande, information och inkvartering samtidigt som lokalbefolkningens krav tillgodoses vad gäller livskvalitet, god miljö etc.
- Verksamhet som syftar till att främja en dialog mellan europeisk kultur och andra kulturer i världen.

2. Medlemsstaterna skall sända kandidaturen till Europeiska kommissionen. Kandidaturen skall utformas på grundval av ett formulär som publiceras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Kandidaturen skall innehålla följande: En presentation av det särskilda tema av europeiskt intresse utifrån vilket stadens kulturella projekt har utformats; en detaljerad beskrivning av de särskilda moment som skall ingå (se punkt 1 ovan) och som uppfyller kriterierna i artikel 3; beräkning av inkomster och utgifter; berörda medlemsstaters ekonomiska bidrag samt de resultat som förväntas.

3. De berörda medlemsstaterna skall lägga fram kandidaturerna tre år före det årliga evenemangets början. Beslut om vilken stad som utnämns till "Europeisk kulturhuvudstad" skall fattas samma år som kandidaturerna lämnas in.

4. Kandidaturen skall innefatta en balanserad finansieringsplan som anger kostnaderna för genomförandet.

ISSN 1024-4506

KOM(97) 549 slutlig

DOKUMENT

SV

01 16

Katalognummer : CB-CO-97-566-SV-C

ISBN 92-78-26248-X

Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

L-2985 Luxemburg

lo